

עין משפט ונר מצוה

לח א ב מיי פ"ד מהל' שמיטה הל' ח וע"י הכהנות ובכ"מ זב"מ טוש"ע י"ד סי' כח טע"ף טו:

לו ג מיי פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הל' כב:

לז ד מיי פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג: לח ה מיי פקד' מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ד:

שיטה מקובצת

א] הלק"ך עד שלא התא בו מראית מים כשר: ט] והוא דאיכא (כוות) [רביעית] מדם גמור:

רבינו גרשום

רואין אותו כאילו הוא מים. כלומר משערין אותו הדם של בהמה אם יש בו שיעור שאם היה מים היה מבטל דם העוף ולא היה בו מראה אדמומית פטור מלכשות ואי (במיטות) דם הבהמה [מוצטט] שאם היה מים לא היה מבטל דם. כלומר דם העוף אדמומית חייב לכשות: ר' יהודה אומר אין דם מבטל דם. כלומר דם העוף אינו מבטל דם הבהמה א] ופטור מלכשות: תנן הבהמה דם שנתערב במים כו'. לענין זבח אם נתערב במים ויש בו מראה דם כשר לכפרה: לא שנו אלא שגפל מים לתוך הדם כו'. לא שנו דאמרי' אם יש בו מראית דם כשר אלא שגפל מים לתוך הדם אבל דם לתוך מים דמים היו עיקר ראשון ראשון בטל הדם: לא צריכא שתדמין במי גשמים. כלומר דבעין לדעת מהו דתימא כיון דתימורד מאליהן והוא לא תימורד לא אדמשיניה ולא ליכשורו קמ"ל דמכשורי: רב (יוסף) [אסין] מנהרביל רב צללתא דדמא. כלומר מה דשנינו כל מראה אדמומית שבו מכפרין ומכשירין בי צללתא דדמא: (דם התמצית) מטמאין באהל והוא דאיכא רביעית. כלומר הן צללתא דדמא אם של מת הוא מטמאין באהל: משקין היוצאין ממנו כמשקין הנוגע בהו. כלומר משקין היוצאין מטבול יום ששבל ולא היה בו עדיין הערב שמש כמשקין שטבול יום נוגע בהן:

א] פי' רבינו בזה תמוה לכאורה דלכשיהי' כיון דאין דם מבטל דם לגמל' חייב לכמות וכמו שפי' רש"י ואולי דע"ס ית כמאן ו"ע.

פז:

ריש לקיש לא שנו אלא לטבול פמו אבל לקדרה חוזר וניעור אלמא דאפילו טהרה מעוררת טומאה כ"ש דטומאה מעוררת טומאה ואפילו לאבדי דקאמר וכי טומאה שצטלה חזרה וניעורה היינו מחמת טהרה אבל בטומאה אדמעוררת טומאה ליכא מאן דפליג וכל שכן דאיסור מעורר איסור כדאמר לעיל (דף פו:): אם אמרו ספק טומאה לטהר כו' ובהערל (יבמות דף פב:) גמי אמרי' נתן סאה ונטל סאה עד רובו אלמא טפי מרובו לא אמרינן דראשון ראשון בטל אע"ג דהוי בהפסק וי"ל דכ"מ אמרינן דחוזר וניעור אפילו בהפסק ובדם תבוסה דמפליג בין פסק ללא פסק משום דבדם תבוסה דרננן הקילו והכל בקדשים דוקא אמרינן ראשון ראשון בטל כיוון שנדחה בקדשים שזב אינו חוזר ויגדלה והיהו דצפרק בתרא דע"י (דף עג.) מפרש ר"י דראשון ראשון בטל ואין חלסר בכל שהוא עד שיהא בו נותן טעם כמו צבאר איסורין וקאי אמתניתין דקאמר ואלו אסורין ואסורין בכל שהוא יין נסך כו' מפרש רב דימי דהיינו דוקא כי נפל היתרא לגו איסורא כדקאמר בתר הכי אבל איסורא לגו היתרא אינו אסור בכל שהוא דראשון ראשון בטל כל זמן שיש ששים צהיתר ופריך תנן ואלו אסורין ואסורין בכל שהוא יין נסך כו' מאי לאו איסורא לגו היתרא לא היתרא לגו איסורא ת"ש יין צמים צניט מאי לאו חתרא דאיסורא לגו מיא דהיתרא ומהך גופה לא פריך דמודה רבי יוחנן דצנתינת טעם חוזר וניעור תדע דלא טעם כעיקר צנין שאינו מנינו מן הדמור כדאמר בהתערובות (ובחים דף עח:): ובאלו עוברין (פסחים דף מד:): ובפ' שלשה מינין (נזיר דף לו.) אלא ה"פ מדסיפא איסורא לתוך היתרא ה"נ רישא דיין ציין בכל שהוא ומשני לא נכפל חמרא דהיתרא לגו מיא דאיסורא ופריך

מדרישא צמיא דאיסורא סיפא נמי צמיא דאיסורא וקמיני מים ציין צניט פירוש וכי הכי דהך סיפא צאיסורא לגו היתרא ה"ה רישא דיין ציין בכל שהוא ומשני דכולה צהיתרא לגו איסורא איירי ובגיט דקאמר דמשמע דכי ליכא צנותן טעם דשרי ה"י היינו כגון שנפל הרצה מן ההיתר צבת אחת לתוך האיסור שנצטבל האיסור צבת אחת וא"ת אמאי נקט מחצית לצור משום דראשון ראשון בטל בלאו הכי שרי כיון דלכנסוף נשאר ששים של היתר וי"ל דדוקא נקט מחצית היכא דנפיש עמודיה טובא לא בטיל אפילו יש ששים צהיתר: **שנתמדרו** מא"ליהן. הוא הדין דהוי מצי למימר דתמזן צמי פירות דלא מכשירי: **ורחא דאיכא בוית**. והוא דאיכא רביעית. אלללתא דדמא קאי דפירש בקונטרס וקמ"ל דע"פ שטולו דם לא מחייב כרת עד דאיכא ציית דם גמור ולא מטמא צאהל עד דאיכא רביעית דם גמור דאי' גרסינן בכל הספרים תניא: **כל משקה הומת טהורין** חוץ ממשקה המת טהורין (משקין היוצאין ממנו) כמשקין שנוגע בהן ואלי

כסוי הדם פרק ששי חולין

או **בדם החיה**. בדם היקן של חיה: **רואין אוסו**. שאינו טעון כסוי: **כאילו הוא מים**. ואם היה הדם הזה של שחיטת החיה והעוף ניכר בו חייב לכסות: **אין דם מבטל דם**. ואפילו אין מראית דם ניכרת צמים כמות דם בזהמה זה אין דם החיה בטיל דקסבר מין צמינו לא בטיל: **דם הניסו**. חוץ לגומא: **גבי' חנן הסס**. בשחיטת קדשים: **כשר**. לזריקה: **נפערב בדם הצהמה**. של חולין: **או בדם החיה**. ממש דסתמא חולין: **רואין אוסו**. לדם הפסול: **כאילו הוא מים**. ואם היה דם הכשר ניכר בו כשר: **לא שנו אלא שנפלו מים לתוך דם**. לפיכך כל טיפה וטיפה כשנפלה צטלה הלכך עד שלא תהא בו מראית אודם כשרה: **אינו קן**. שאפילו נפל דם לתוך מים חייב לכסות שאע"פ שצטל ונדחה ראשון ראשון אפ"ה כשהלך ורצה עד שנהפכה מראית המים לדם חוזר דם הצטל וניעור וחשוב דם ולא אמרינן הואיל ונדחה ידחה שאין תורת דיחוי אלל מלות: **כל מראה אדמומית**. כל זמן שיש בדם מראה אדמומית הוי דם לכפרה ולזריקה: וליחשיר את הורעים ולקמיה פריך אי מים הוא נמי אכשורי מכשיר: **שסמרו**. שערבו עם מי גשמים שאינם מכשירים אלא היכא דאחשביניהו לירד על הפירות והכל משום דם דהוי משקה אע"ג דלא אחשבה לירד על הפירות מכשיר דתנן (מכשירין פ"א מ"ה) כל משקה שתחלתו לרצון שנחשב למאומה אע"פ שאין סופו לרצון מכשיר: ופרקינן **מי גשמים נמי כיון דשקיל צמנא: ורמי**. לתוך הדם אחשביניהו לכך **צלללתא דדמא** צאותן מים שהם מן הדם עצמן כשהוא נקרש יש צביצותיו כלול כמים ואם יש בו מראית דם מכשיר ואי לא לא: **ענוש כרס**. האוכלו: **והוא דאיכא כוית**. דם גמור: **ומטמא צאהל**. כל זמן שיש בו מראית דם

אם של מת הוא: **והוא דאיכא צרביעית**. מן הדם גמור והוא שיעור לעומתא אהל דכתיב (צמדנר ו) על נפש מת ובשיעור רביעית הנשמה תלויה: **משקה המס**. כגון דמעת עינו וחלב אשה: **כל מראה אדמומית שבו מטמא**. כלומר לללתא דדמא כל זמן שמראהו אדום טמא: **משקה טבול יוס**. אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נוגע בהן: **ואלו**

לצור דלא נפיש עמודיה כולי האי אע"ג דנפיש טפי מנרצור אבל היכא דנפיש עמודיה טובא לא בטיל אפילו יש ששים צהיתר: **שנתמדרו** מא"ליהן. הוא הדין דהוי מצי למימר דתמזן צמי פירות דלא מכשירי: **ורחא דאיכא בוית**. והוא דאיכא רביעית. אלללתא דדמא קאי דפירש בקונטרס וקמ"ל דע"פ שטולו דם לא מחייב כרת עד דאיכא ציית דם גמור ולא מטמא צאהל עד דאיכא רביעית דם גמור דאי' גרסינן בכל הספרים תניא: **כל משקה הומת טהורין** חוץ ממשקה המת טהורין (משקין היוצאין ממנו) כמשקין שנוגע בהן ואלי

משקה טבול יום משקין היוצאין ממנו במשקין שנוגע בהן. אומר ר"ת דהני משקין שנגע בהן דקאמר לא מיתוקמא אלא במשקין דתרומה דאילו חולין לא מיטמא ואפילו צמעשר נמי שרי כדאמרינן (יבמות דף עז:): טבול ועלה אוכל צמעשר ובמשקין דקדש נמי לא קאמר דתנן צפ"י נדדה (דף עא:): צראשונה היו אומרים היושבת על דם טוהר מערה מים לפסח פירוש אבל לא נוגעת דחולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו כדמפרש צגמ' חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים פירוש דוקא לקדשים ולא לחולין דלאו כקדש דמו אלמא טבול יום הוי ראשון לקדשים כאילו נגע לטמא מת דיושבת על דם טוהר היא טבולת יום ארוך וא"כ משקים קודש שנגע

מסורת הש"ס

א] ז"ל הוא מים, ב] פסחים סה: מנחות כב: דנה עא: [ובחים לה. לו. עת. עט.], ג] לנעיל פג: ד] ובחים ע: מנחות כב, ה] [ובחים עת.], ו] [ב"י לו.], ז] [ו"ל הר"ש פי' מ"ו דמכשירין כחזי בכל הספרים תנן התם ואינה משנה בשום מקום אלא ברייתא היא זו ע"ש ועי' חו"ס דהכא ד"ה תנן כו'], ח] [מוספתא דאלהות פ"ד ה"ה ומוספתא דמכשירין פ"ג ה"ט"ו, ט] נדה עא: [טבול יום פ"ב משנה א], י] [נמשנה ליתא ה"י ג' חיות וכן משמע קלמ' מפרש"י ד"ה משקין וכו'], יא] [ב"פ: א] לזריקה, יב] ז"ל וניעור, יג] עיין כש"א, יד] צלללללללללל, טו] נוע"ע חו"ס פסחים יד. ד"ה דאיכא,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תנן וכו' ונראה דברייתא היא. ע"י גמר שגב פ"א דהוריות סי' ל"ב:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א] בא"ד (שלקטו לעיס ועשיתו ממלת אלל וכו' דבור חדש) דמעוררת טומאה ליכא מאן דפליג. י"ב ע"י צ"ק ק' ע"ב צמור' ד"ה זומר לו וכו' כמצינו גבי הכי ו"ע:

מוסף רש"י

דם הניתר. למחוק חוץ לגומא ששוחט בה, ודם שגל הסקין חייב לכסות (לעיר כג). דם שנתערב. דם דקדש (מנחות כב). תוצרין ביין. שהוא אדום ואין מראה ניכר בו, רואין אותו. יין, כאילו הוא היה ואומדן אם היה דם שנתערב כאן ניכר צמים הללו כשר לזריקה (ובחים ע). ורש"י מנחות טח. בדם הבהמה. של חולין רואין אותו. של חולין, כאילו הוא מים. ואומדן אותו אם היה דם הוצא ניכר כשר, ואע"פ שהחולין רצין עליו (ובחים טח). אין דם מבטל דם. דמין צמינו לא בטיל ואפילו טיפה לתוך כלי גדול כשר לזריקה (שם). לא שנו. דלא יש בו מראית דם כשר ואע"ג דרובא מים, אלא שנפלו מים לתוך דם (שם עח). ולענין כסוי. דתנן ביה נמי כי האי גונא מתערב צמים אם יש בו מראית דם חייב לכסות, אינו כן. דלפילו תנן דם לתוך מים אם יש בו מראית דם חייב לכסות, ולא אמרינן קמח קמח בטיל ליה (שם). אין דהוי אצל מצות. ואע"פ שנדחה טיפה ראשונה שנפלה לתוך המים ולא היה מראיתה ניכר ונפטרת מן הכסוי, אפילו הכי כי הדר נפל טיפה שניה חזרתה ראשונה וניעורה להצטרף עמה, וכי נפל עד שהספיק מים למראה דם חוזר ונראה לכסוי ולא אמרינן הואיל ונדחה ידחה, דלא שייך דהוי אלל דכדר קדושה (שם).